บทที่ 3

การทดลอง

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

3.1.1 กล้องจุลทรรศน์แบบ Differential Interference Contrast (DIC) ของบริษัท Nikon ประเทศญี่ปุ่น รุ่น UFX-II (รูปที่ 3.1)

3.1.2 เครื่องวัด Brabender-Visco Amylograph ของบริษัท Brabender - OHG Duisburg ประเทศเยอรมัน Type 800401, 700 cmg cartridge (รูปที่ 3.2)

3.1.3 เครื่องทำปฏิกิริยาการ cross-linking (reactor) ประกอบด้วยภาชนะแก้วรูปทรงกระบอกขนาดความจุ 2,500 ซีซี และเครื่องกวน (stirrer) ที่สามารถปรับความเร็วรอบได้ตั้งแต่ 0-10,000 rpm อยู่ภายใน วางอยู่ในอ่างน้ำ (water bath) ที่สามารถควบคุมอุณหภูมิได้ตั้งแต่ 30-100 $^{\circ}$ซ ในงานวิจัยนี้กำหนดความเร็วรอบประมาณ 170-200 rpm (39)

3.1.4 เครื่องวัด Brookfield viscometer ของบริษัท Brookfield Engineering Laboratories ประเทศสหรัฐอเมริกา รุ่น RVT

3.1.5 เครื่องกรอง ประกอบด้วย Buchner funnel ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 11 ซม. ที่มีกระดาษกรอง Whatmann เบอร์ 4 อยู่ภายใน และวางอยู่บน Buchner flask ขนาด 1,000 ซีซี ซึ่งมีท่อพลาสติกต่อกับเครื่องดูดอากาศ (vacuum pump)

3.1.6 เครื่องอบแห้งแบบถาด (tray dryer) สามารถปรับอุณหภูมิได้ตั้งแต่ 0-200 $^{\circ}$ซ (รูปที่ 3.3)

3.1.7 เครื่องบด (pin mill) ที่มีตระแกรงขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1 มม. อยู่ภายใน (รูปที่ 3.4)

3.1.8 Double Beam Spectrophotometer ของบริษัท Hitachi ประเทศญี่ปุ่น รุ่น 100-150 สามารถปรับความยาวคลื่นได้ตั้งแต่ 195-850 นาโนเมตร

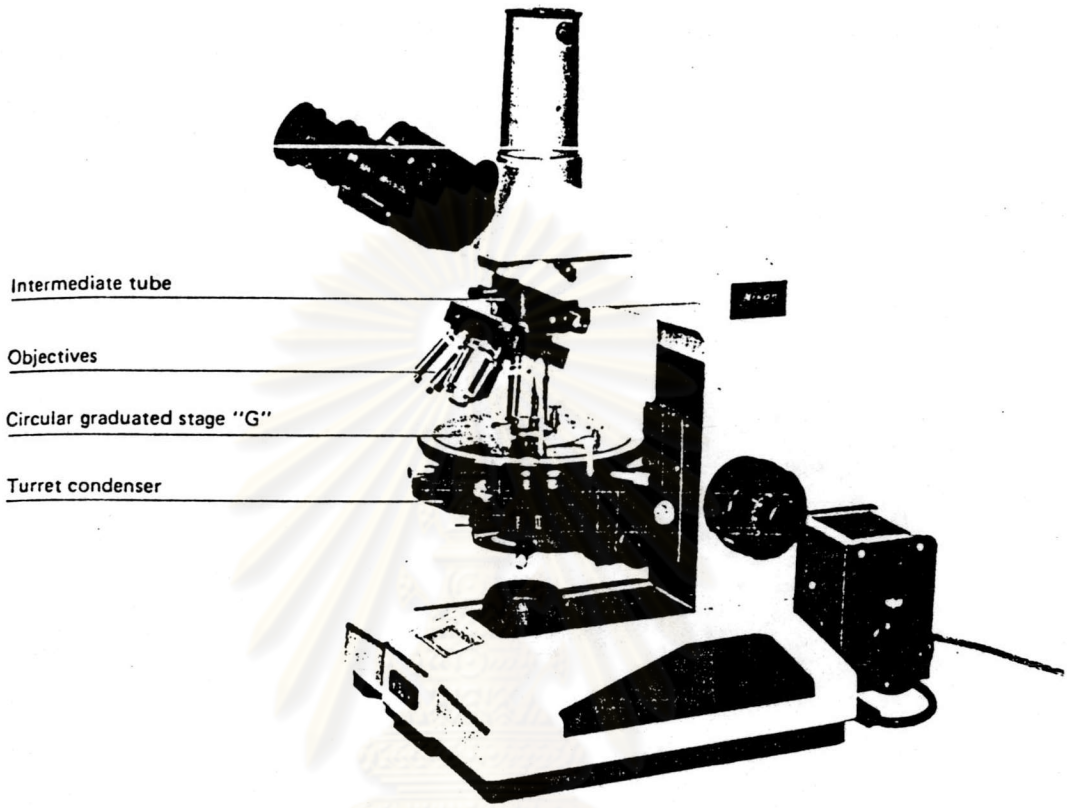

DIFFERENTIAL INTERFERENCE CONTRAST "NT"
mounted on the OPTIPHOT microscope stand

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 3.1 กล้องจุลทรรศน์แบบ DIC

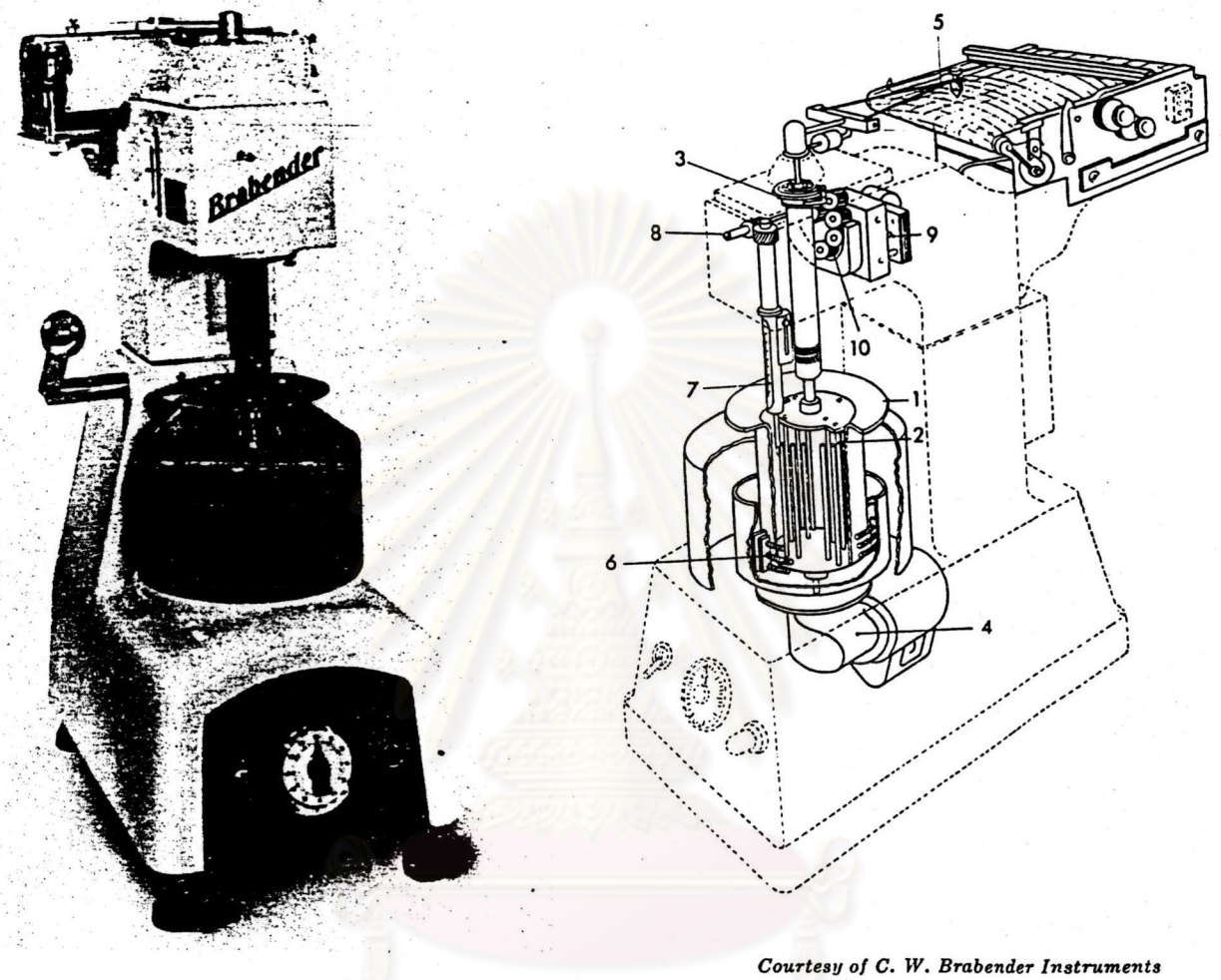

Courtesy of C. W. Brabender Instruments

PICTURE AND SCHEMATIC OF THE AMYLOGRAPH
1—Rotating bowl. 2—Suspended feeler. 3—Balance system. 4—Support. 5—Motor-driven chart paper. 6—Heating elements. 7—Contact thermometer. 8—Temperature adjustment. 9—Synchronous motor. 10—Gear unit.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 3.2 เครื่องวัด Brabender-Visco Amylograph

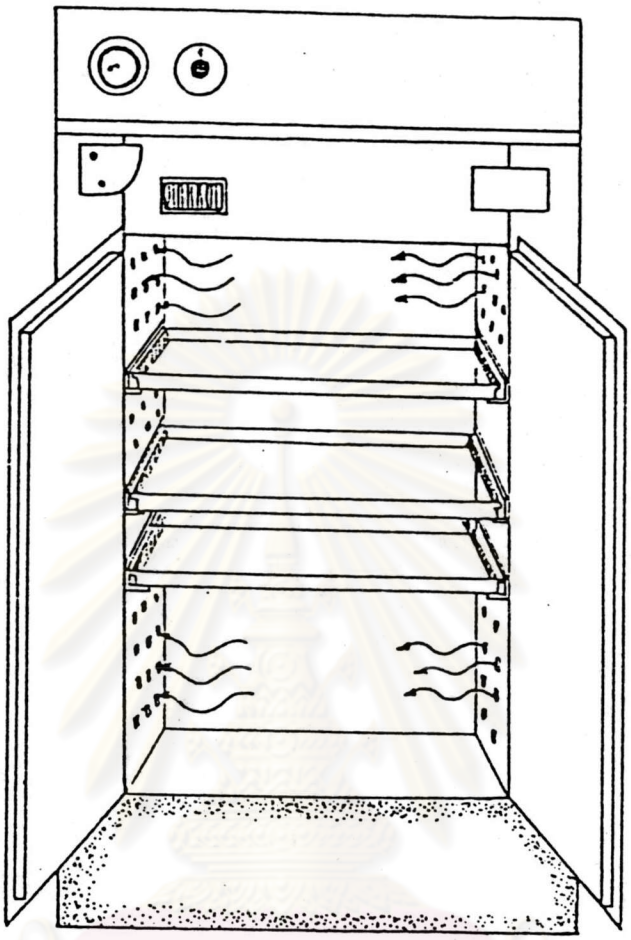

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 3.3 เครื่องอบแห้งแบบถาด (tray dryer)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

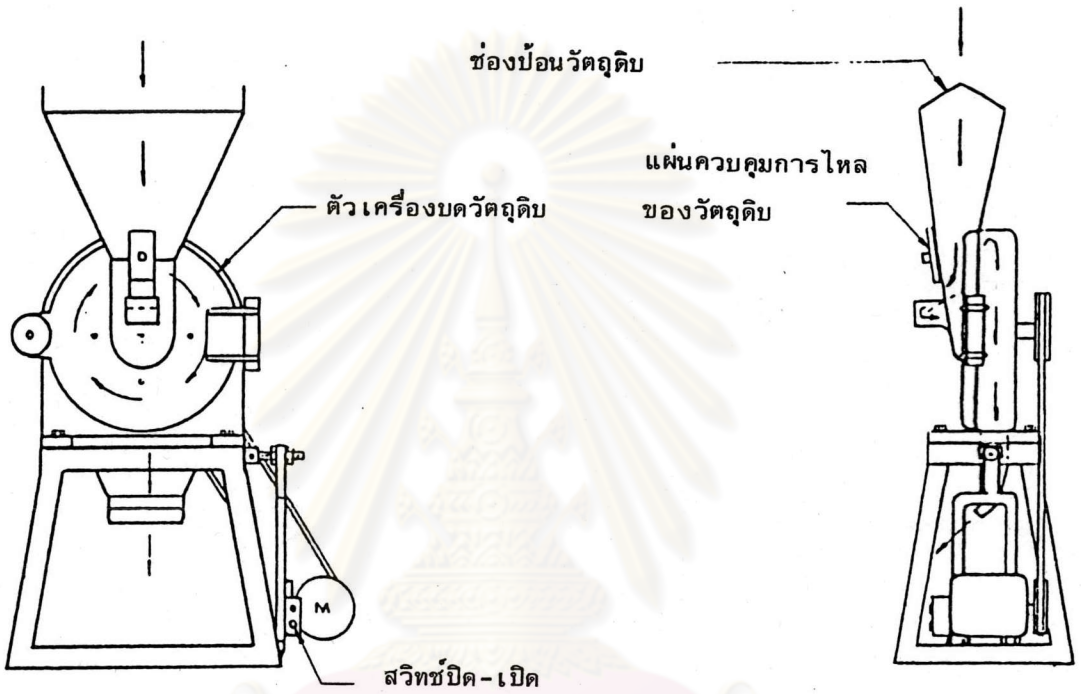

รูปที่ 3.4 เครื่องบด (pin mill)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.1.9 เครื่องเหวี่ยง (centrifuge) ของบริษัท Damon ประเทศสหรัฐอเมริกา รุ่น IEC B-20A

3.2 ศึกษาสมบัติของแป้งมันสำปะหลัง

3.2.1 คัดเลือกแป้งมันสำปะหลังจากโรงงานผลิตภายในประเทศ

นำเม็ดแป้งมันสำปะหลังที่ยังคงลักษณะ birefringence จากภาพถ่ายโดยใช้อุปกรณ์ Differential Interference Contrast (DIC) ขั้นตอนการเตรียมตัวอย่างแสดงในภาคผนวก ก.1 และวิเคราะห์ผลการทดลองทางสถิติ (45) โดยวางแผนการทดลองแบบสุ่มตลอด (Completely randomized design) และทำการทดลองซ้ำ 13 ครั้ง เลือกแป้งมันสำปะหลังจากโรงงานที่มีปริมาณเม็ดแป้งแตกน้อยที่สุด เพื่อใช้ในการศึกษาต่อไป

3.2.2 วัดความหนืดของแป้งมันสำปะหลังระหว่าง heating-cooling cycle

วัดอุณหภูมิแป้งสุก (pasting temperature) ค่าความหนืดสูงสุด (peak viscosity) ความหนืดที่อุณหภูมิ 95°ซ ความหนืดที่ 95°ซ นาน 30 นาที ความหนืดเมื่อเย็นลงถึง 50°ซ และความหนืดที่ 50°ซ นาน 30 นาที โดยใช้เครื่อง Brabender-Visco Amylograph และความเข้มข้นของน้ำแป้งร้อยละ 5 (น้ำหนักแป้งแห้ง 5 กรัม ในน้ำ 100 - มิลลิลิตร) รายละเอียดการวัดค่าต่าง ๆ แสดงในภาคผนวก ก.2

3.2.3 ตรวจสอบองค์ประกอบต่าง ๆ ของแป้งมันสำปะหลัง

นำแป้งมันสำปะหลังมาทำการวิเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

3.2.3.1 ความชื้น ตามวิธีวิเคราะห์ของ A.O.A.C. 1980-14.004 รายละเอียดการวิเคราะห์แสดงในภาคผนวก ก.3

3.2.3.2 โปรตีน ตามวิธีวิเคราะห์ของ A.O.A.C. 1980-2.062 รายละเอียดการวิเคราะห์แสดงในภาคผนวก ก.4

3.2.3.3 เถ้า ตามวิธีวิเคราะห์ของ A.O.A.C. 1980-14.006 รายละเอียดการวิเคราะห์แสดงในภาคผนวก ก.5

3.2.3.4 ปริมาณแป้ง รายละเอียดการวิเคราะห์แสดงในภาคผนวก ก.6

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2.3.5 ปริมาณอะไมโลส นำตัวอย่างแป้งไปอบให้แห้งก่อนทำการวิเคราะห์ รายละเอียดการวิเคราะห์แสดงในภาคผนวก ก.7

3.3 ศึกษาการทำ cross-linking ของแป้งมันสำปะหลังด้วยโซเดียมไตรเมต้าฟอสเฟต

3.3.1 ศึกษาผลของอุณหภูมิและ pH ที่มีต่อปฏิกิริยาการ cross-linking ของแป้งมันสำปะหลัง

นำแป้งมันสำปะหลังมาทำการ cross-linking ตามขั้นตอนในรูปที่ 3.5 โดยแปรอุณหภูมิของปฏิกิริยาเป็น 2 ระดับคือ 45 ± 2.0 และ 50 ± 2.0 ^{o}ซ ซึ่งเป็นอุณหภูมิที่ Kerr และ Cleveland ได้ทำการศึกษาการ cross-linking ของแป้งข้าวโพด (30) และต่ำกว่าอุณหภูมิที่เกิดการ gelatinization ของเม็ดแป้งมันสำปะหลัง ส่วน pH ของปฏิกิริยาแปรค่าเป็น 4 ระดับคือ 10.0, 10.5, 11.0 และ 11.5

ส่วนตัวแปรอื่นกำหนดให้คงที่ คือ ปริมาณโซเดียมไตรเมต้าฟอสเฟต (commercial grade ความบริสุทธิ์ร้อยละ 67) ร้อยละ 0.1 ของน้ำหนักแป้งแห้ง และเวลาของปฏิกิริยาการ cross-linking 1 ชั่วโมง

วัดความหนืดที่อุณหภูมิ 95 ^{o}ซ ของ paste จากแป้งมันสำปะหลังแปรสภาพด้วยเครื่องวัด Brabender-Visco Amylograph รายละเอียดการวัดความหนืดแสดงในภาคผนวก ก.2 และวิเคราะห์ผลการทดลองทางสถิติ โดยวางแผนการทดลองแบบแฟคทอเรียลกลุ่มสุ่ม 2×4 (2×4 factorial with complete block design) และทำการทดลองซ้ำ 2 ครั้ง

3.3.2 ศึกษาผลของปริมาณโซเดียมไตรเมต้าฟอสเฟต และเวลาของปฏิกิริยาที่มีต่อระดับการ cross-linking

นำแป้งมันสำปะหลังมาทำการ cross-linking ตามขั้นตอนในรูปที่ 3.5 โดยแปรปริมาณโซเดียมไตรเมต้าฟอสเฟตเป็น 5 ระดับ คือ ร้อยละ 0.04, 0.1, 0.3, 1.0 และ 2.0 ของน้ำหนักแป้งแห้ง ส่วนเวลาของปฏิกิริยาแปรค่าเป็น 5 ระดับเช่นกันคือ 2, 4, 8, 16 และ 32 ชั่วโมง

ส่วนตัวแปรอื่นกำหนดให้คงที่ (ได้จากผลการศึกษาในข้อ 3.3.1) คือ อุณหภูมิของ -

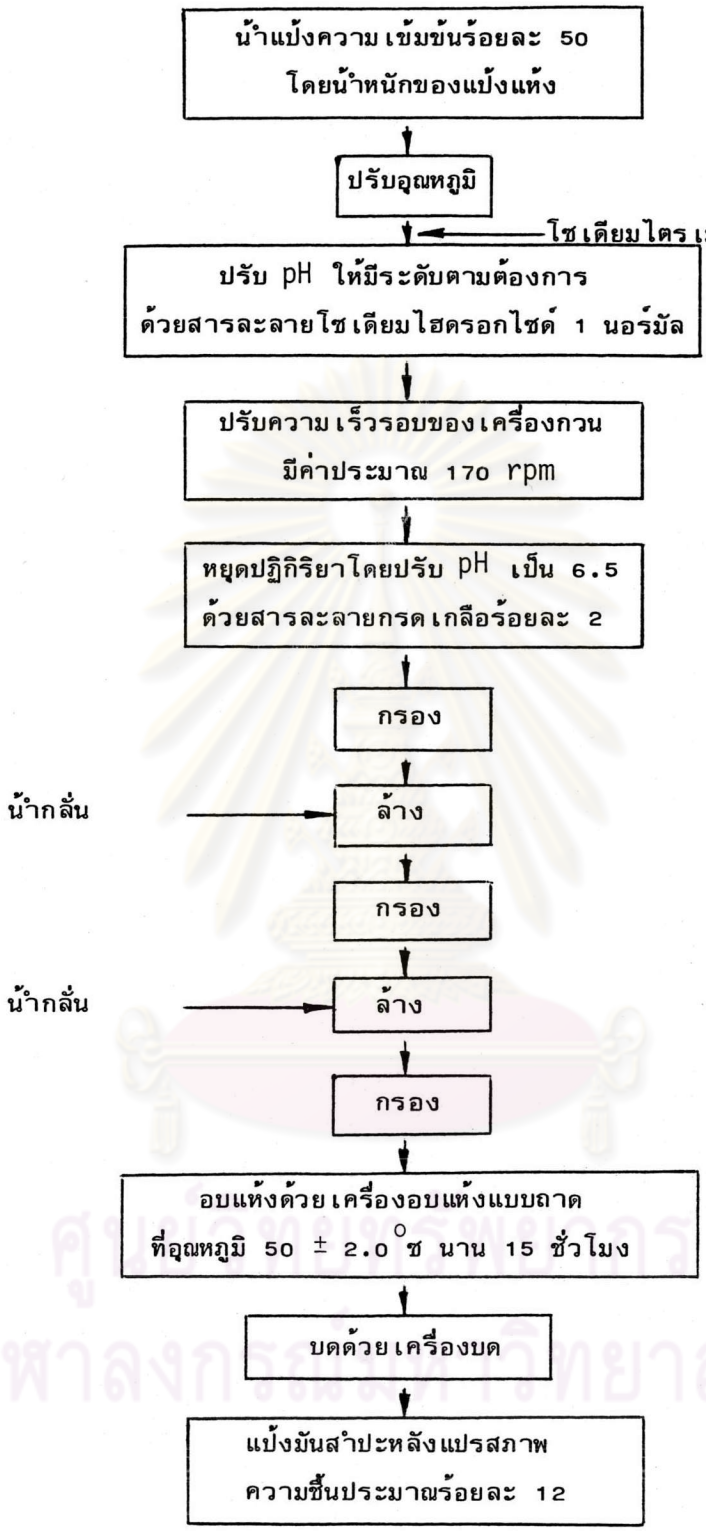

รูปที่ 3.5 ขั้นตอนการทำ cross-linking ของแป้งมันสำปะหลัง

ปฏิกิริยา 45 ± 2.0°ซ และ pH ของปฏิกิริยามีค่าเป็น 10.0

วัดเสถียรภาพของความหนืดของ paste จากแป้งมันสำปะหลังแปรสภาพระหว่าง heating cycle ซึ่งมีค่าเท่ากับ ผลต่างระหว่างค่าความหนืดสูงสุด และความหนืดที่อุณหภูมิ 95°ซ นาน 30 นาที ด้วยเครื่องวัด Brabender-Visco Amylograph และวิเคราะห์ผลการทดลองทางสถิติโดยวางแผนการทดลองแบบแฟคทอเรียลกลุ่มสุ่ม 5^2 (5^2 factorial with complete block design) และทำการทดลองซ้ำ 2 ครั้ง

จากผลการทดลองในข้อ 3.3.2 ปริมาณโซเดียมไตรเมต้าฟอสเฟตระดับที่ทำการศึกษาไม่สามารถทำให้แป้งมันสำปะหลังแปรสภาพมีระดับการ cross-linking ที่ทำให้ paste จากแป้งมีความหนืดสูงสุด และมีเสถียรภาพของความหนืดเพิ่มขึ้นหรือไม่มีการลดลงของความหนืดระหว่าง heating cycle จึงต้องทำการศึกษาปริมาณโซเดียมไตรเมต้าฟอสเฟตที่เหมาะสมที่ทำให้ paste จากแป้งมันสำปะหลังแปรสภาพมีระดับการ cross-linkingที่ต้องการ

3.3.3 <u>ศึกษาปริมาณโซเดียมไตรเมต้าฟอสเฟตที่ทำให้ paste จากแป้งมีความหนืดสูงสุดโดยไม่มีการลดลงของความหนืดระหว่าง heating cycle</u>

นำแป้งมันสำปะหลังมาทำการ cross-linkingตามขั้นตอนในรูปที่ 3.5 โดยแปรปริมาณโซเดียมไตรเมต้าฟอสเฟตเป็น 4 ระดับ คือร้อยละ 1.2, 1.4, 1.6 และ 1.8 ของน้ำหนักแป้งแห้ง เนื่องจากปริมาณการใช้ร้อยละ 1.0 ทำให้ paste จากแป้งมันสำปะหลังแปรสภาพมีเสถียรภาพของความหนืดลดลงระหว่าง heating cycle ส่วนปริมาณการใช้ร้อยละ 2.0 สามารถทำให้ paste จากแป้งมันสำปะหลังแปรสภาพ มีเสถียรภาพของความหนืดเพิ่มขึ้นแต่มีความหนืดต่ำเนื่องจากระดับการ cross-linkingสูงเกินไป

ส่วนตัวแปรอื่นกำหนดให้คงที่ (ได้จากผลการศึกษาในข้อ 3.3.1 และ 3.3.2) คืออุณหภูมิของปฏิกิริยา 45 ± 2.0°ซ pH ของปฏิกิริยามีค่าเป็น 10.0 และเวลาของปฏิกิริยา 16 ชั่วโมง

วัดเสถียรภาพของความหนืดระหว่าง heating cycle ของ paste จากแป้งมันสำปะหลังแปรสภาพด้วยเครื่องวัด Brabender-Visco Amylograph และวิเคราะห์ผลการทดลองทางสถิติ โดยวางแผนการทดลองแบบสุ่มตลอด และทำการทดลองซ้ำ 2 ครั้ง

3.4 การนำแป้งมันสำปะหลังแปรสภาพไปใช้ในผลิตภัณฑ์อาหาร

นำแป้งมันสำปะหลังแปรสภาพไปใช้เป็นสารทำให้เกิดความคงตัวในซ๊อสมะเขือเทศ และทดแทนบางส่วนของแป้งถั่วเขียวในการผลิตวุ้นเส้น โดยได้ศึกษาสมบัติต่าง ๆ ของแป้งมันสำปะหลังแปรสภาพ เพื่อเป็นแนวทางในการเลือกใช้แป้งมันสำปะหลังแปรสภาพที่มีระดับการ cross-linking เหมาะสมในผลิตภัณฑ์อาหารดังกล่าว

3.4.1 ศึกษาสมบัติต่าง ๆ ของแป้งมันสำปะหลังแปรสภาพ

เลือกแป้งมันสำปะหลังแปรสภาพที่มีระดับการ cross-linking ต่าง ๆ กัน 3 ระดับ เพื่อศึกษาผลของระดับการ cross-linking ที่มีต่อสมบัติต่าง ๆ ได้แก่ ระดับการ cross-linking ที่ใช้ปริมาณโซเดียมไตรเมต้าฟอสเฟตร้อยละ 0.3, 1.4 และ 2.0 ซึ่งได้จากผลการศึกษาในข้อ 3.3.2 และ 3.3.3 มาศึกษาสมบัติต่าง ๆ ดังนี้

3.4.1.1 ปริมาณฟอสเฟตตกค้างในแป้งมันสำปะหลังแปรสภาพ

นำตัวอย่างแป้งมาหาปริมาณความชื้นก่อนทำการวิเคราะห์ และคำนวณน้ำหนักแป้งที่จะทำการวิเคราะห์ให้มีน้ำหนักแห้ง 1 กรัม รายละเอียดการวิเคราะห์หาปริมาณฟอสฟอรัสแสดงในภาคผนวก ก.8 และวิเคราะห์ผลการทดลองทางสถิติโดยวางแผนการทดลองแบบสุ่มตลอด และทำการทดลองซ้ำ 2 ครั้ง

3.4.1.2 ความหนืดที่อุณหภูมิ 50°ซ นาน 30 นาที ของ paste ที่ระดับ pH ต่าง ๆ

นำแป้งมันสำปะหลังแปรสภาพผสมสารละลายบัฟเฟอร์ที่มี pH 3.0, 3.5, 4.0 และ 5.0 (ขั้นตอนการเตรียมสารละลายบัฟเฟอร์แสดงในภาคผนวก ก.9) ทั้งนี้เพราะสภาวะในการผลิตซ๊อสมะเขือเทศมีความเป็นกรดสูง คือ pH ประมาณ 3.0-4.0 โดยใช้ความเข้มข้นของแป้งร้อยละ 5 (น้ำหนักแป้งแห้ง 5 กรัมในสารละลายบัฟเฟอร์ 100 มิลลิลิตร) วัดความหนืดที่ 50°ซ นาน 30 นาที ของ paste ด้วยเครื่องวัด Brabender-Visco Amylograph เปรียบเทียบกับแป้งมันสำปะหลังที่ไม่ได้แปรสภาพ และวิเคราะห์ผลการทดลองทางสถิติ โดยวางแผนการทดลองแบบแฟคทอเรียลกลุ่มสุ่ม 4^2 และทำการทดลองซ้ำ 2 ครั้ง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 17202243

3.4.1.3 ความสามารถในการพองตัวของเม็ดแป้ง

นำแป้งมันสำปะหลังแปรสภาพมาหาปริมาณความชื้นก่อนทำการวิเคราะห์ และคำนวณน้ำหนักแป้งที่จะนำมาวิเคราะห์ให้มีน้ำหนักแห้งประมาณ 1 กรัม ศึกษาความสามารถในการพองตัวของเม็ดแป้งเปรียบเทียบกับแป้งถั่วเขียวและแป้งมันสำปะหลัง รายละเอียดการวิเคราะห์แสดงในภาคผนวก ก.10

3.4.1.4 การเปลี่ยนแปลงความหนืดของ paste จากแป้งระหว่าง heating-cooling cycle

วัดความหนืดของ paste จากแป้งมันสำปะหลังแปรสภาพโดยเครื่องวัด Brabender-Visco Amylograph โดยแปรความเข้มข้นของน้ำแป้งมันสำปะหลังแปรสภาพเป็นร้อยละ 5 และ 8 โดยน้ำหนักของแป้งแห้ง เปรียบเทียบกับแป้งถั่วเขียว ทั้งนี้เพราะแป้งถั่วเขียวแสดงลักษณะกราฟการเปลี่ยนแปลงความหนืดเป็น 2 แบบ ขึ้นกับความเข้มข้นของน้ำแป้งที่ใช้ คือ ความเข้มข้นร้อยละ 4-7 ให้ลักษณะรูปแบบความหนืดแบบซี และร้อยละ 8 แสดงลักษณะแบบบี

3.4.2 การนำแป้งมันสำปะหลังแปรสภาพไปใช้เป็นสารทำให้เกิดความคงตัวในผลิตภัณฑ์ซ๊อสมะเขือเทศ

3.4.2.1 ศึกษาผลของระดับการ cross-linking และปริมาณของแป้งมันสำปะหลังแปรสภาพต่อคุณภาพของซ๊อสมะเขือเทศ

เลือกตัวอย่างแป้งมันสำปะหลังแปรสภาพที่ให้ความหนืดที่ 50 ^{o}ซ นาน 30 นาที มีค่าสูงสุด จากข้อ 3.4.1.2 2 ตัวอย่าง คือแป้งมันสำปะหลังแปรสภาพที่มีระดับการ cross-linking ซึ่งใช้ปริมาณโซเดียมไตรเมต้าฟอสเฟตร้อยละ 1.4 และ 2.0 มาใช้เป็นสารทำให้เกิดความคงตัวในผลิตภัณฑ์ซ๊อสมะเขือเทศ ตามขั้นตอนการผลิตในรูปที่ 3.6 โดยแปรปริมาณของแป้งที่ใช้เป็น 2 ระดับคือร้อยละ 1 และ 3 ของน้ำหนักซ๊อสทั้งหมด นำซ๊อสมะเขือเทศมาตรวจสอบคุณภาพทางกายภาพและประสาทสัมผัสเปรียบเทียบกับซ๊อสมะเขือเทศมาตรฐานซึ่งมีขั้นตอนการผลิตเช่นเดียวกัน แต่ไม่มีการเติมแป้งมันสำปะหลังแปรสภาพลงไป ดังนี้

3.4.2.1.1 ความหนืด

นำตัวอย่างซ๊อสมะเขือเทศมาวัดความหนืดโดยเครื่องวัด Brookfield viscometer โดยกำหนด spindle ที่ใช้เบอร์ 5 ความเร็วรอบ

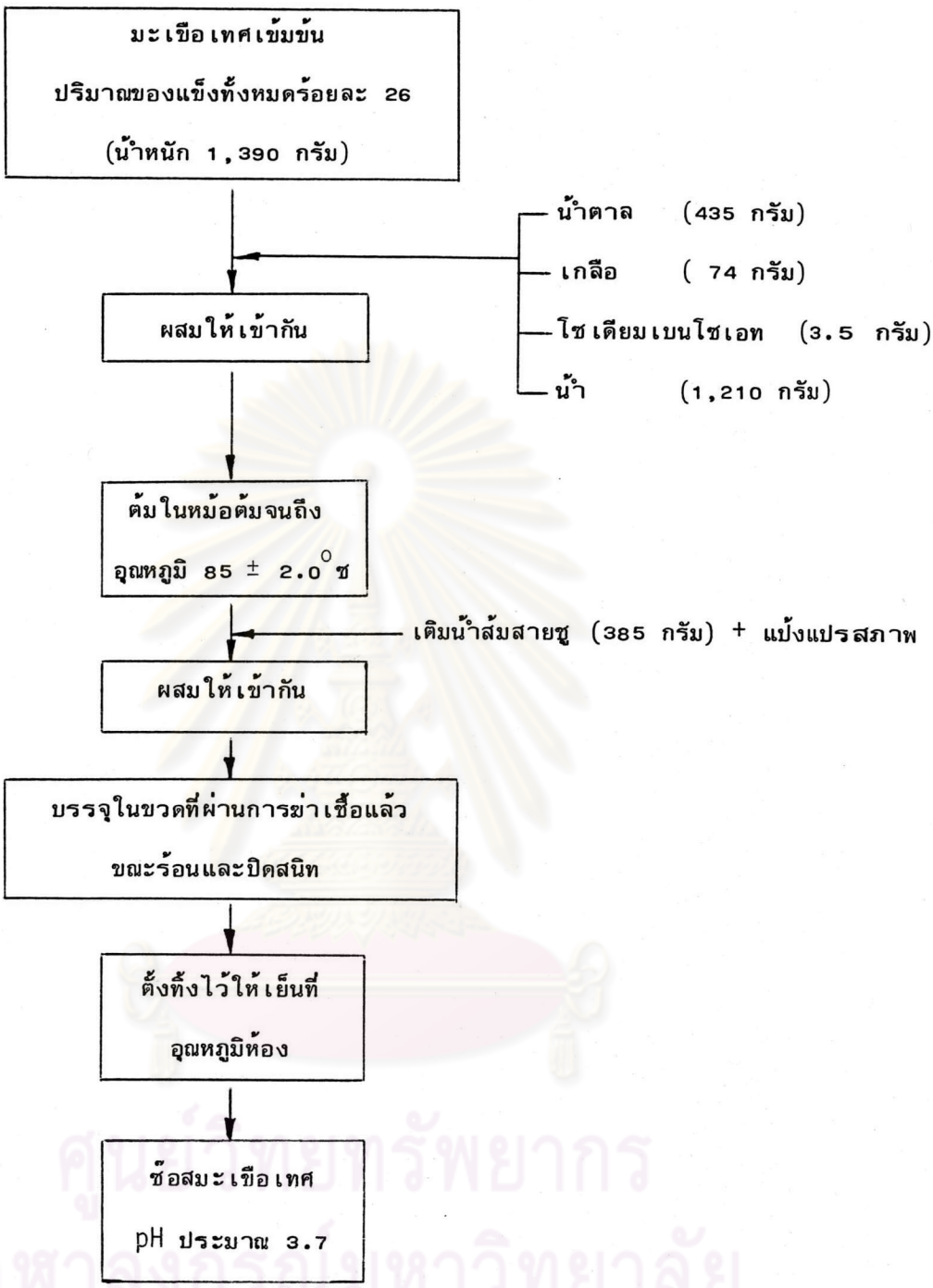

รูปที่ 3.6 ขั้นตอนการผลิตซ๊อสมะเขือเทศ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

20 rpm และอุณหภูมิของตัวอย่าง 25 ± 2.0 °ซ รายละเอียดการวัดความหนืดแสดงในภาคผนวก ก.11 วิเคราะห์ผลการทดลองทางสถิติโดยวางแผนการทดลองแบบสุ่มตลอด และทำการทดลองซ้ำ 2 ครั้ง

3.4.2.1.2 ประเมินการแยกชั้น ความข้น และลักษณะเนื้อสัมผัส

นำตัวอย่างซ๊อสมะเขือเทศทั้งหมดเทใส่ในภาชนะพลาสติกสีขาวที่เตรียมไว้ เพื่อให้ผู้ทดสอบทั่วไปจำนวน 16 คนทำการชิม และประเมินคุณภาพของตัวอย่างโดยการให้คะแนน ดังนี้

การแยกชั้น

เป็นเนื้อเดียวกัน ไม่มีการแยกชั้น	2	คะแนน
มีการแยกชั้นของเนื้อซ๊อสมะเขือเทศเล็กน้อย	1	คะแนน
ไม่เป็นเนื้อเดียวกัน มีน้ำแยกชั้นออกมาอย่างชัดเจน	0	คะแนน

ความข้น

ข้นมากเกินไปและเหนียวหนืด	5	คะแนน
ข้นมากไปเล็กน้อย	4	คะแนน
ข้นพอเหมาะ	3	คะแนน
เหลวไปเล็กน้อย	2	คะแนน
เหลวมากเกินไป	1	คะแนน

ลักษณะเนื้อสัมผัส

มีลักษณะเนื้อสัมผัสเนียนเป็นเนื้อเดียวกัน	2	คะแนน
มีลักษณะเนื้อสัมผัสสากลิ้นเล็กน้อย	1	คะแนน
มีลักษณะเนื้อสัมผัสสากลิ้นมาก ไม่เป็นที่ยอมรับ	0	คะแนน

รายละเอียดการทดสอบแสดงในแบบสอบถาม ข.1 (ภาคผนวก ข.) และวิเคราะห์ผลการทดลองทางสถิติ โดยวางแผนการทดลองแบบสุ่มตลอด และทำการทดลองซ้ำ 2 ครั้ง

การแยกชั้น ความข้น และลักษณะเนื้อสัมผัสนี้มีความสำคัญต่อการประเมินคุณภาพของแป้งมันสำปะหลังแปรสภาพที่ใช้เป็นสารทำให้เกิดความคงตัวในซ๊อสมะเขือเทศเท่าเทียมกัน ทั้งนี้เพราะแป้งมันสำปะหลังแปรสภาพที่มีระดับการ cross-linking และปริมาณการใช้ในระดับที่เหมาะสมควรให้สมบัติในการอุ้มน้ำได้ดี ไม่ทำให้เกิดการแยกชั้นของซ๊อสมะเขือเทศ paste จากแป้งมีความหนืดพอเหมาะที่ทำให้ซ๊อสมะเขือเทศมีลักษณะข้นพอดี ไม่เหลวหรือข้นมากเกินไป และมี

ลักษณะเนื้อสัมผัสเนียนไม่ปรากฏเป็นเม็ดแป้งเหลืออยู่ ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดลักษณะสากลิ้นขึ้น ดังนั้นในการประเมินผลการใช้แป้งมันสำปะหลังแปรสภาพเป็นสารทำให้เกิดความคงตัวในซ๊อสมะเขือเทศ จึงเลือกตัวอย่างซ๊อสมะเขือเทศที่มีผลรวมของการแยกชั้น ความข้น และลักษณะเนื้อสัมผัสเหมาะสมที่สุด และนำไปใช้ในการศึกษาต่อไป

3.4.2.2 <u>ศึกษาอายุการเก็บของซ๊อสมะเขือเทศ</u>

นำตัวอย่างซ๊อสมะเขือเทศที่ใช้แป้งมันสำปะหลังแปรสภาพเป็นสารทำให้เกิดความคงตัวที่ทำให้ซ๊อสมะเขือเทศมีคุณภาพดีที่สุดในข้อ 3.4.2.1 มาศึกษาคุณภาพระหว่างการเก็บ โดยทำการเก็บแบบเร่งในตู้เก็บที่อุณหภูมิ 37.8 $\pm$ 2 $^{\circ}$ซ เป็นเวลา 3 สัปดาห์ ซึ่งให้ผลเท่ากับการเก็บไว้ที่อุณหภูมิห้องเป็นเวลา 6 เดือน (33) สำหรับภาชนะบรรจุเลือกใช้ขวดแก้วปากแคบขนาด 250 ซีซี เพราะมีลักษณะใกล้เคียงกับขวดบรรจุซ๊อสมะเขือเทศในท้องตลาด

การติดตามการเปลี่ยนแปลงคุณภาพของซ๊อสมะเขือเทศระหว่างการเก็บ จะตรวจสอบคุณภาพทางกายภาพ และประสาทสัมผัสเช่นเดียวกับในข้อ 3.4.2.1 เมื่อเริ่มเก็บและทุก ๆ ระยะ 1 เดือน และวิเคราะห์ผลการทดลองทางสถิติโดยวางแผนการทดลองแบบสุ่มตลอด และทำการทดลองซ้ำ 2 ครั้ง

3.4.3 <u>การนำแป้งมันสำปะหลังแปรสภาพไปทดแทนบางส่วนของแป้งถั่วเขียวในการผลิตวุ้นเส้น</u>

เลือกตัวอย่างแป้งมันสำปะหลังแปรสภาพที่เม็ดแป้งมีความสามารถในการพองตัว และลักษณะกราฟการเปลี่ยนแปลงความหนืดระหว่าง heating-cooling cycle ใกล้เคียงกับของแป้งถั่วเขียวมากที่สุด จากข้อ 3.4.1.3 และ 3.4.1.4 2 ตัวอย่าง ได้แก่ แป้งมันสำปะหลังแปรสภาพที่มีระดับการ cross-linking ซึ่งใช้ปริมาณโซเดียมไตรเมต้าฟอสเฟต ร้อยละ 1.4 และ 2.0 มาทดแทนบางส่วนของแป้งถั่วเขียวในการผลิตวุ้นเส้น ดังขั้นตอนการผลิตในรูปที่ 3.7 การที่เลือกแป้ง 2 ตัวอย่างมาทำการทดลองเพื่อศึกษาถึงผลของระดับการ cross-linking ของแป้งมันสำปะหลังแปรสภาพที่มีต่อคุณภาพของวุ้นเส้น

ในการประเมินคุณภาพของวุ้นเส้นได้ทำการเปรียบเทียบคุณภาพกับวุ้นเส้นของบริษัทไทยวา จำกัด ซึ่งทำการผลิตวุ้นเส้นในระดับอุตสาหกรรม แบ่งเป็น 2 เกรด คือ เกรดเอ เป็น

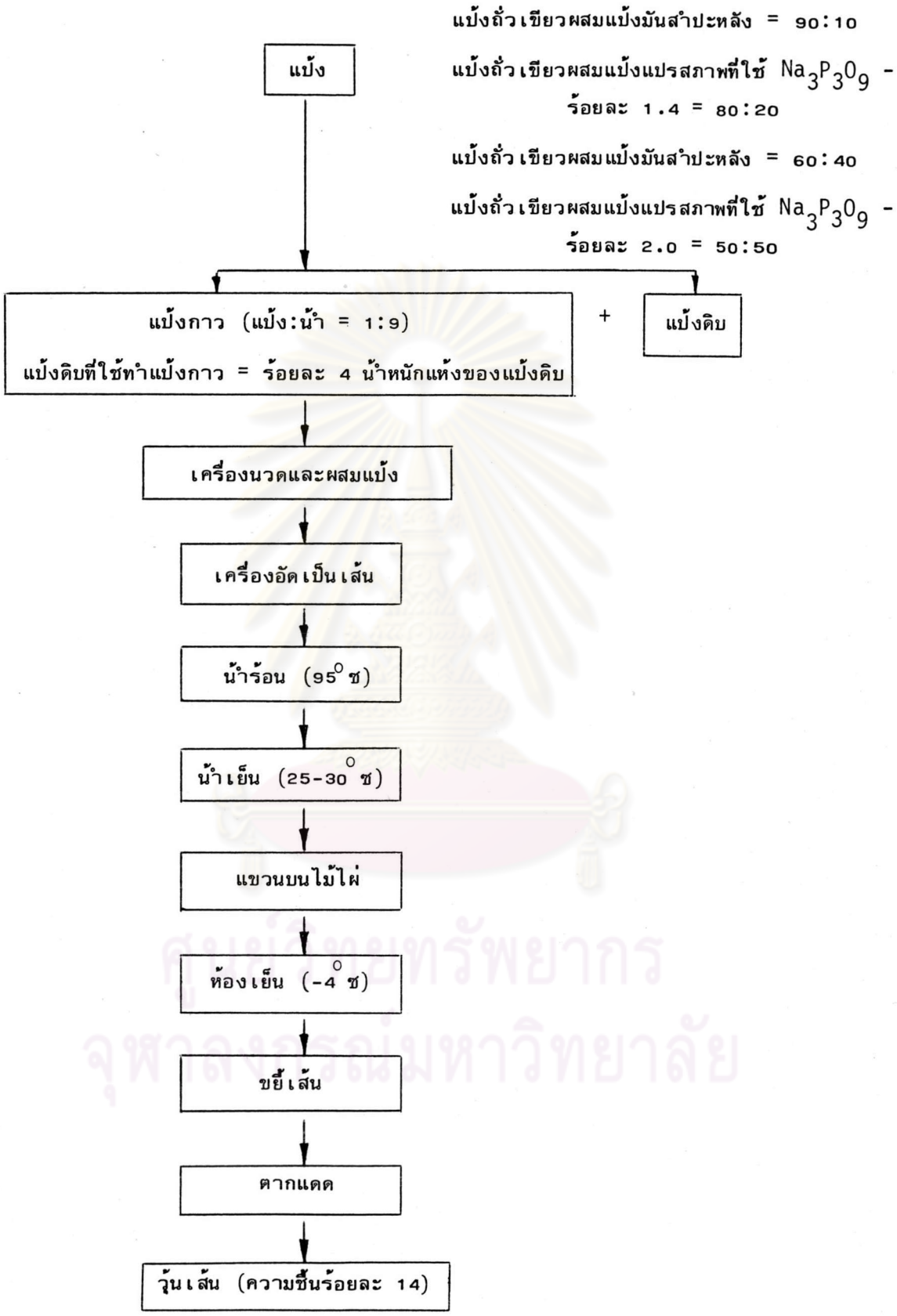

รูปที่ 3.7 ขั้นตอนการผลิตวุ้นเส้น

วุ้นเส้นที่มีคุณภาพดีทำจากแป้งถั่วเขียวผสมแป้งมันสำปะหลังในอัตราส่วน 90 : 10 และเกรดบี เป็นวุ้นเส้นคุณภาพรองลงมาทำจากแป้งถั่วเขียวผสมแป้งมันสำปะหลังในอัตราส่วน 60 : 40 ดังนั้นจึงเลือกการใช้แป้งมันสำปะหลังแปรสภาพที่มีระดับการ cross-linking ซึ่งใช้ปริมาณโซเดียมไตรเมต้าฟอสเฟตร้อยละ 1.4 ซึ่งมีสมบัติใกล้เคียงกับของแป้งถั่วเขียวน้อยกว่า ทดแทนแป้งถั่วเขียวเป็นปริมาณเล็กน้อยในการผลิตวุ้นเส้น คือในอัตราส่วนคิดเป็นน้ำหนักแป้งแห้งของแป้งถั่วเขียวผสมแป้งมันสำปะหลังแปรสภาพที่ใช้ปริมาณโซเดียมไตรเมต้าฟอสเฟตร้อยละ 1.4 เท่ากับ 80 : 20 และเปรียบเทียบคุณภาพของวุ้นเส้นที่ได้กับวุ้นเส้นเกรดเอ ส่วนแป้งมัน-สำปะหลังแปรสภาพที่มีระดับการ cross-linking ซึ่งใช้ปริมาณโซเดียมไตรเมต้าฟอสเฟตร้อยละ 2.0 มีสมบัติทั้งความสามารถในการพองตัวของเม็ดแป้ง และลักษณะกราฟของความหนืดใกล้เคียงกับของแป้งถั่วเขียวมากที่สุด จะใช้ทดแทนแป้งถั่วเขียวในอัตราส่วนคิดเป็นน้ำหนักแป้ง-แห้งของแป้งถั่วเขียวผสมแป้งมันสำปะหลังแปรสภาพที่ใช้ปริมาณโซเดียมไตรเมต้าฟอสเฟตร้อยละ 2.0 เท่ากับ 50 : 50 และเปรียบเทียบคุณภาพของวุ้นเส้นที่ได้กับวุ้นเส้นเกรดบี

นำวุ้นเส้นที่ได้ทำการตรวจสอบคุณภาพทางกายภาพและประสาทสัมผัสดังนี้

3.4.3.1 <u>ขนาดเส้น</u>

สุ่มตัวอย่างวุ้นเส้นที่มีความยาวไม่น้อยกว่า 250 มิลลิเมตร เป็นจำนวน 3 เส้น นำมาวัดเส้นผ่าศูนย์กลางเส้นละ 5 จุด ด้วยเครื่องวัดเวอร์เนียร์ แล้วหาค่าเฉลี่ย และวิเคราะห์ผลการทดลองทางสถิติ โดยวางแผนการทดลองแบบสุ่มตลอด และทำการทดลองซ้ำ 2 ครั้ง

3.4.3.2 <u>การคืนตัวและปริมาณน้ำในวุ้นเส้น</u>

นำตัวอย่างวุ้นเส้นประมาณ 3 กรัม มาศึกษาการคืนตัว และปริมาณน้ำในวุ้นเส้น โดยนำไปลวกในน้ำเดือดเป็นเวลานาน 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13 และ 15 นาที รายละเอียดการวิเคราะห์แสดงในภาคผนวก ก.12 และวิเคราะห์ผลการทดลองทางสถิติ โดยวางแผนการทดลองแบบแฟคทอเรียลกลุ่มสุ่ม 4 × 8 และทำการทดลองซ้ำ 2 ครั้ง

3.4.3.3 <u>ปริมาณเนื้อแป้งที่สูญเสียไประหว่างการหุงต้ม</u>

นำตัวอย่างวุ้นเส้นมาหาปริมาณความชื้นก่อนทำการวิเคราะห์ และคำนวณน้ำหนักแป้งแห้งที่จะนำมาวิเคราะห์ให้มีน้ำหนักแห้งประมาณ 3 กรัม ศึกษาปริมาณเนื้อแป้งที่สูญเสียไประหว่างการหุงต้ม เมื่อนำไปต้มในน้ำเดือดเป็นเวลานาน 1, 3, 5, 7, 9, 11,

13 และ 15 นาที รายละเอียดการวิเคราะห์แสดงในภาคผนวก ก.13 และวิเคราะห์ผลการทดลองทางสถิติโดยวางแผนการทดลองแบบแฟคทอเรียลกลุ่มสุ่ม 4 × 8 และทำการทดลองซ้ำ 2 ครั้ง

3.4.3.4 ประเมินลักษณะเส้น และสีของวุ้นเส้น

นำตัวอย่างวุ้นเส้นแห้งมาตัดให้เส้นยาวประมาณ 5 นิ้ว แช่ในน้ำเย็น (อุณหภูมิห้อง) นาน 3 นาที แล้วนำไปต้มในน้ำเดือดเป็นเวลา 15 นาที หลังจากนั้นจึงเทใส่กระชอนนำไปเขย่าในน้ำเย็น (อุณหภูมิห้อง) ทิ้งไว้จนสะเด็ดน้ำประมาณ 2 นาที และนำไปใส่ในภาชนะที่เตรียมไว้เพื่อให้ผู้ทดสอบทั่วไปจำนวน 10 คนทำการชิม และประเมินคุณภาพของตัวอย่างโดยการให้คะแนนดังนี้

ลักษณะเส้น

เส้นเหนียวมีความยืดหยุ่นดีมาก และไม่เกาะติดกัน	4	คะแนน
เส้นเหนียวมีความยืดหยุ่นดี และมีการเกาะติดกันระหว่างเส้นบ้าง	3	คะแนน
เส้นเหนียวมีความยืดหยุ่นพอใช้ และมีการเกาะติดกันระหว่างเส้นมาก	2	คะแนน
เส้นไม่เหนียว และเปื่อยยุ่ย	1	คะแนน

สี

ใส เป็นเงามันสม่ำเสมอ	4	คะแนน
ใสสม่ำเสมอ แต่ไม่เป็นเงามัน	3	คะแนน
ขุ่น และไม่เป็นเงามัน	2	คะแนน
ขุ่นมีสีคล้ำ และไม่เป็นเงามัน	1	คะแนน

รายละเอียดการทดสอบแสดงในแบบสอบถาม ข.2 (ภาคผนวก ข.) และวิเคราะห์ผลการทดลองทางสถิติ โดยวางแผนการทดลองแบบสุ่มตลอด และทำการทดลองซ้ำ 2 ครั้ง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย